

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frs., 1/2 an 9 frs., 1/4 an 4 frs. 50 cm.

Focea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericescă-politică.

Insertiuni

Un șir garmond:
odată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr., și de fie care publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește focea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blași.

Anul II.

Blași 13 August 1892.

Numărul 33.

O mângăiere.

Stăm încă sub impresiunea morții regretabile a neuitatului nostru arhiepiscop. Inima ne sângerază, și acum golul rămas ni-se pare tot mai mare, pierderea tot mai gravă. Și par'că durerea noastră nu ne-ar fi de ajuns.

Abia ne-am dată cu idea, că mitropolitul Ioan nu va mai veni între noi și nu va mai lua în mâinile sale ocărmuirea luntreii mistice a sântei noastre biserice, și etă' că siliți suntem deja a înfruntă uneltirile dușmănoase, ce pornesc asupra acestei mistice luntre.

Noi sub impresiunea durerii încă nu ne cugetaserăm serios la viitor; încă nu îndrăsnirăm a face nici combinații. O facă alții. O facă diarele străine de toate colorile.

Intențiunea lor nu pôte să fie secretă.

Este vorba a pregăti opiniunea publică și în urmăre a influență guvernul, ca să purcedă în cestiunea umplerii scaunului nostru arhiepiscopesc nu după cum pretind interesele bisericeii noastre, ci după cum pretind interesele cu totul străine de biserică.

Este pôte o lipsă de reverință față cu memoria marelui nostru mitropolit, când la acest loc deja acum ventilăm ast-fel de cestiuni. Dar dușmanul nu pôte, nu este iertat să rămână nearătat și nedemascăt.

Suntem dator a declară de acum, că dreptul de alegere a arhiepiscopului

român greco-catolic de Făgăraș și mitropolitului de Alba-Iulia compete clerului din părțile ardelenesci. Eră denumirea unuia din ternariu compete Maiestății Sale Regelui Apostolic. Guvernul n'are nici un drept în totă afacerea acesta, fără numai dreptul celui mai tare.

La acest drept de alegere ținem. Nu este putere, care să ne pôtă abate dela dreptul nostru.

Vedă de aci publicul nostru, — stăinii scim că nu ne ascultă, — câtă considerațiune merită toate faimele și toate combinațiunile de prin foi. Nu sunt altceva, decât curate invențiuni și pôte uneori și dorințe. Înainte de votul preoții noastre toate rămân vorbe goale.

Asta firesce că nu pôte să ne impedece pre noi întru combaterea dușmănoșelor uneltiri. Dator fiind a lumina după puteri opinia publică, dovodom drepturile noastre, și vom luptă în cercul nostru pentru păstrarea lor neștirbită.

În lupta noastră însă avem lipsă de sprijin. Umăr la umăr și mână în mână avem să purcedem. Vorbele noastre nu este iertat să resune în pustie. Le vom scrie pentru minte și pentru inimă.

Și suntem siguri, că vom fi sprijiniți.

În ziua durerosă, în care am petrecut la mormintu neuitatului, marele nostru mitropolit, în mijlocul doliului și al lacrimelor am avut și o nepusă mângăiere.

Am vădit mai mult decât ori când de altă dată întrunit clerul și poporul nostru într'un singur cuget, într'o singură simțire.

Armonia acesta impunătoare ne spunea, că toți fii bisericeii noastre sunt pătunși de venerațiune față cu virtuțile repositului mitropolit, și că un arhierie, care ar umbla pre căi contrare la cele, pre cari a umblat mitropolitul Ioan, n'ar pôte contă la iubirea și la venerațiunea noastră.

Și bine să se însemne, că între faptele mitropolitului Vancea, cari l-au câștigat inimile și simpatia clerului și poporului, a fost mai ales una.

Episcopul de Gherla Ioan Vancea fusese destinat de guvernul țerei pentru scaunul de mitropolit din Blași. Guvernul îi și manifestă intențiunea sa.

Ce a făcut însă Ioan Vancea?

S'a întrepus pentru dreptul de alegere al clerului și a declarat celor dela putere, că numai așa va primi demnitatea de mitropolit, dacă va fi ales de cler.

Noi suntem convinși, că între membrii clerului nostru, cari pôt să vină în combinație la umplerea scaunului mitropolitan, domnesce spiritul lui Ioan Vancea. Suntem convinși, că el ar răspunde guvernului tot așa, cum a răspuns mitropolitul Vancea. Pentru gloria personală nu va vinde nici unul drepturile bisericeii noastre.

Se pôte însă, că nechemați să aspire acolo, unde nu le este locul. Nu cre-

Feuilleton.

Biserica și Democrația.

III.

Din cele cuprinse în articolele precedente cititorul s'a putut încredința, că după multă gândire Papa întorcându-se către popor a declarat fără întârziare, că Biserica are și dntsa doctrina sa socială. Punându-se în fruntea mișcării sociale Leon XIII, contrariu cu apucăturile și deprinderile curtenitorilor poporului, elu declară, că întâiul articol al reformei sociale ar trebui să fie o reformă morală. N'a plăcut mulțora această declarație, n'a plăcut mai cu seamă acelor, cari cred că morala nu are de a face cu reformele sociale. Prevădend că cu formulele de morală nu se pôte mulțami societatea de astăzi; că nici cei de sus, nici cei de jos nu mai cred în eficacitatea preceptelor morale, Papa se coboră pre terenul practic, caută și dntsul soluțiunilor asupra atător nevoi sociale. Cu modul acesta elu dispută terenul reformato-rilor, spune, care este și cuvântul și soluțiunea Bisericeii în această mare cestiune a

reformei sociale, în cestiunea ameliorării pozițiunii materiale a claselor muncitoare.

Reformele sociale nu se pôt face în timpul nostru decât în două moduri: întâiul este intervențiunea Statului, alu doilea este asociațiunea profesională. Să vedem, pre care din aceste două căi o recomandă Biserica.

Cestiunea intervențiunii Statului în reformele sociale este dintre cele mai arătore și mai de actualitate. După obicei lumea a clasificat deja pre cei care se ocupă de reforme sociale în intervenționiști și în neintervenționiști. Întrebarea este: care este înțelesul, cuprinsul cuvântului intervențiunea Statului în reformele sociale?

Statul neintervenționist în înțelesul absolut al cuvântului nu există și nici că va pôte exista. Prin faptul că Statul este Stat, elu trebuie să intervină, ca să protegă drepturile fieșce căruia și să reprime abuzurile. Nimeni nu pôte contesta una ca acesta; unde însă începe nedumerirea, neînțelegerea, este tocmai în aceea de a sci: unde începe și unde se sfârșesce, până unde se întinde rolul Statului ca protector al drepturilor individuale? În ce mod Statul trebuie să protegă drepturile și să pe-

depscă abuzurile? Aci începe neînțelegerea în termurirea atribuțiunilor Statului față cu protecțiunea drepturilor și reprimarea abuzurilor. Această cestiune este capitală și interesază societatea mai mult pôte decât cestiunile nesfârșite asupra formelor de guvern, asupra valorii constituțiunilor și alte controverse de felul acesta.

Negreșit că în timpul de față nu mai pôte fi vorba despre aplicarea faimosei formule a economistului Gournay, *laissez-faire, laissez-passer*. S'a discreditat în parte economia politică, când unii dintre economiști au căutat să ridice la principiu această formulă și să o aplice în raporturile economice. Pôte că urmașii economiștilor din vécult trecut au abusat de maxima lui Gournay, i-a dat alt înțeles decât îi dase dntsul. Ori-cum ar fi, Statul și Statul modern mai cu seamă nu se pôte povățui în materie de raporturi sociale după această formulă fisiocratică. Statul trebuie să vegheze la respectarea tuturor drepturilor; elu trebuie să asigure executarea contractelor, respectul moralei și al demnității umane în ateliere și în uzine, asigurarea muncitorilor în mine și în fabrici, trebuie să ocrotască contra unei munci forțate, siluite, pre copii, pre fete,

demă, ca în clerul nostru să fie asemenea omenii. Vorbim în ipoteze.

Pentru cazul acesta va fi chemarea noastră a pândi. Numai înțelegere bună, numai disciplină. Ori ce încercare dușmănoasă va rămâne zădărnice.

Ne mângâie unirea spiritelor și a inimelor, observată cu ocaziunea înmormintării mitropolitului Vancea.

Unirea acesta de spirite nu ne va părăsi. Ea va fi mai puternică atunci, când mai mare va fi lipsa. Și lipsa va fi mai mare atunci, când instituțiile noastre, biserica noastră, și în biserica noastră viitorul nostru vor fi amenințate. Dela unirea acesta va atrăna salvarea drepturilor noastre.

Să grijim. Uniți în cuget, uniți în simțiri să respingem ori ce ispită, ori ce încercare. Îvingerea va fi a noastră, că cu noi este Dumnezeu.

Ioan Vancea.

Diecesa Oradei-mari. Escelența Sa Episcopul nostru de Oradea a esmis din incidentul morții Mitropolitului nostru următorul preafrumos circular:

Iubiților în Christos Frați și Fii!

Nr. 1843—1892. A plăcută voi împerscrutabile a lui Dumnezeu, a chemă pre Escelentissimul Domn

Dr. Ioan Vancea de Buteasa

Archiepiscopul și Mitropolitul gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, Capul ilustru al Provinciei noastre bisericesti, dela aceste pământesci și trecătoare la cele ceresti și vecinice. Lovitura acesta grea, întrevenită în 31 Iuliu a. c. dimineața la jumătate pre 1 oră, când pre toți fiii credincioși ai Provinciei i-a cufundat în doliu, în mod special trebuie să atingă pre clerul și poporul acestei Diecese, în sinul căreia s'a născut, și pentru prosperarea căreia și-a sacrificat ilustrul Archiepiscop decedat puterile sale prime. Din aceste considerații, precum în 3 Decembre 1890, când și-a serbat iubiților de 25 de ani ai Episcopiei Sale, fiii Diecesei au grăbit a da espresione simțimentelor sale omagiale și de bucurie adevărată; așa acuma ne incube tuturor datorința sântă cătră decedatul Archiepiscop de a-i cere

pre toți cei cari prin vrsta lor, prin sexul lor nu se pot apăra ei înși-le. Aceste datorii ale Statului, pre care Statul le-a necositit, sau le-a neingrijit atât timp, Biserica cere ca să le îndeplinească cu sântenie, căci toate intră în atribuțiunile lui ca Stat.

În enciclicele sale Papa se ocupă cu o sollicitudine adevărată părintească de sorțea muncitorilor agricoli și industriali. El afirmă, că avuțiile națiunilor purcedu dela muncă; că munca este isvorul tuturor bunurilor, tuturor avuțiilor. Așa fiind, șeful catolicismului conchide dicându: „Ecuitatea cere, ca Statul să se preocupe de muncitori și să facă în așa chip, ca din toate bunurile, pre care muncitorii le procură societății, să le revină și lor o parte convenabilă, precum îmbrăcăminte și locuința, și să potă trăi cu cât se poate mai puțină trudă și cu mai puțină privațiune. De unde urmază, că Statul trebuie să favorizeze tot ceea ce de aproape sau de departe pare de natură, să amelioreze sorțea muncitorilor.”

Învădat dar, că Papa este intervenționist, însă intervenționist în felul său. Că Statul are datorie de a priveghia spre binele tuturor claselor societății, mai nimeni nu se îndoesce; cestiunea este de a se

dela Dumnezeu îndurărilor, să-i respălătescă cu cununa nevesteșită ostenele făcute nu numai pentru Archidieceza Sa, ci și pentru promovarea binelui și înflorirea Provinciei noastre bisericesti întregi. Chiar pentru aceea dispunem, ca fiesce care preot diecesan, în decursul acestei lune curinte a lui August, într'odiuă alegând după împrejurări, să celebreze o S. Liturgie în repausul sufletului mult regretatului adurmit în Domnul, ceea ce aducându în Dumineca premergătoare la cunoscința poporului credincios, îi va invita, să-și înalte rugăciuni ferbinți la Tronul dumnezeesc, ca pre adurmitul să-l anumere cetei Sântilor și Aleșilor Săi; ăra provinciei veduvite să-i dăruască Păstorii, care urmându adurmitului să o conducă la limanul fericirii.

Oradea-Mare, 1 August 1892.

Michail Pavelu m. p.

Episcopul gr. cat. de Oradea-Mare.

În totă diecesa s'a celebrat ss. Liturgi întru repausul sufletesc ală preabunului nostru Archiepiscop, la cari a participat popor foarte numeros.

Condolițe.

Dintre multele telegrame și scrisori de condolițe, cari au mai sosit la adresa Veneratului Capitul mitropolitan, îngustimea spațului ne concede, să mai publicăm numai următoarele:

Magyar királyi Ministerelnök. 1719/M. E.

A főtisztelendő görög-katholikus érseki főkapitálnak.

Megilletődéssel és fájdalmas érzéssel értesültem a főtisztelendő főkapitálnak táviratából arról, hogy egyházi és hazafias érdemekben gazdag főpásztor Vancea János érsek-metropolita úr mult hó 31-én elhunyt.

A főtisztelendő főkapitán, és a gyulafehérvári görög-katholikus metropoliat és érseki megyét érten sulyos veszteség felett őszinte és benső ré-zvétemnek adok ezennel kifejezést.

Budapest, 1892. évi auguszt. hó 4-én.

Gf. Szápáry s. k.

Venerabilului Capitul mitropolitan gr. catolic în Blăși.

Nr. 5161. *Preaveneratului Capitul mitropolitan!*

Scirea prea tristă despre repausarea în Domnul a Preabunului și Neuitatului Archiepiscop și Mitropolit Escelenței Sale Dr. Ioan Vancea ne-a consternat pre toți. Ilustritatea Sa Preasântitul Domn Episcop chiar în zilele proxime s'a dus în străinătate pentru curarea sănătății și așa fiind

încă pre drum nu se poate ști; că ore cu puțință îi va fi a lua scire la timp despre casul acesta deprimător. Acest consistoriu pentru reprezentarea Veneratului Ordinariat, a Veneratului Capitul și a întregi clerului gremial la actul de înmormintare a ales pre Reverend. Domn canonic Vasiliu Popu și Alesandru Erdöss.

Gherla, 31 Iulie 1892.

Eusebiu Cartice,
vicar eppesc.

Presă despre mórtea mitropolitului Vancea.

Biserica și Școla din Arad în numărul 30 din 26 Iuliu (7 August):

Anunțăm cu durere, că Archiepiscopul și Mitropolitul bisericei greco-catolice române, Dr. Ioan Vancea, după un morbu scurt și după împărțirea cu sântele taine a încetat din viață la 31 Iuliu n. a. c.

Biserica greco-catolică română a perdit în acest prelat pre un Archiepiscop bun și iubit, carele totă viață sa și-o a jertfit pentru binele biserice sale, ăr națiunea română a perdit printr'insul unul dintre cei mai vrednici fii ai săi, pre bărbatul, carele în tot decursul vieții sale a lucrat în mod neobosit la luminarea poporului.

Mărețele palate de cultură din Blăși ridicat în timpul din urmă în parte mare cu concursul fericitului Prelat, vorbesc astăzi, și vor vesti posterității cu o neperitoare elocință iubirea și devotamentul Dinsului față de biserica și de poporul încredințat Archiepiscopiei Sale, precum și neperitoare rezultate obținute pre terenul educațiunii și culturei clerului și poporului său.

Ne asoțiam glasul de durere ală inimii noastre cu glasul clerului și poporului greco-catolice române și rugăm pre Cel Atotputernic, ca sufletul Defunctului să-l așeze în locașurile dreptilor, ăr osămintelor Lui să le fie țărna ușor.

În veclă amintirea Lui.

Köznevelődés în numărul 32 din 6 August:

A murit Ioan Vancea cu sarcina de 70 de ani pre umere, lăsând orfană o diecesă mare: Mórtea lui a venit în pripă, și vestea ei a lovit pre toți. În dînsul a cădut în mormint un principie bisericesc modern în știință, fără sémén în înțelegciune, apostolic în religiozitate. Mórtea lui este o lovitură pentru biserica și patrie, pentru magiari și români de o potrivă.

sci, care trebuie să fie condițiunile și care trebuie să fie limitele intervențiunii Statului. În această privință Papa este foarte rezervat, el declară, că intervențiunea Statului nu trebuie să se exerciteze decât acolo, unde este absolut neapărată. „Dacă prin urmare, fie interesele generale, fie interesele unei clase în particular, se află vătămăte sau numai amenințate, și când va fi cu neputință de îndreptare într'alt-fel, trebuie neapărat să se recurgă la autoritatea publică.” Reiese dar, că Papa nu admite intervențiunea Statului decât numai în cazul, când nu este cu puțință, ca să nu se facă apelul la autoritatea Statului.

Spre a fi și mai categoric, Leon XIII spune fără rezervă, că „legea nu trebuie să întreprindă altă nimic decât aceea, ce este necesar pentru a reprimă abuzurile și a înlătura pericolele.”

Cu toate acestea Leon XIII nu perde un moment din vedere, că în toate casurile privegherea și ocrotirea Statului trebuiesc îndreptate mai cu sémă cătră cei slabi și cei săraci. El recomandă Statului, ca să încunjure cu o îngrijire particulară pre salariați, cari aparțin mulțimii sărace.

Intervențiunii cu ori-ce preț și în toate ocaziunile au căutat să dea altă înțe-

lesă doctrinei sociale a Biserice; ei au lăsat să se înțelgă, că ar resulta din enciclicele Papei, că el face din Stat o prevedință a muncitorilor. N'a vorbit șeful catolicismului nici un cuvint, care să se potă interpreta în acest înțeles, și el mai puțin decât ori-cine nu potă admite, ca Statul să se erigeze într'o prevedință ărcare. Din parte-ne împărțim modul de a vedea al dui Beaulieu, care consideră teoria Statului prevedință nu numai falsă și pernicioasă, dar și necreștină. În această teorie se presimte tendința Statului de a se erige într'o adevărată divinitate, care să lea locul lui Dumnezeu invisibil, și să-și însușească rolul său pre pământ. Acesta ar fi, după cum se exprimă învătutul francesu, ca o revoluțiune în guvernarea universului, ca o altă prevedință, care ar veni să se substituie adevăratei prevedințe, detronându-o.

„Să luăm aminte, dice d. A. Beaulieu; într'acolo tinde, din nou, în societățile noastre occidentale, noțiunea Statului. Mulțime de moderni ne înbie a aduce un adevărat cult Statului, când ei fac să se cobore Dumnezeu și prevedința din cer pre pământ. Ne îndrumăm cu pași repezi cătră apoteosa Cesarilor. Acesta statolatricie ni-se pare neconciliabilă cu spiritul cristianismului,

Diecesa noastră a Ardealului încă își iea partea din doliu și din durere. Blașiul și Alba-Iulia, greco-catolicii și romano-catolicii, mitropolitul și episcopul au trăit dintru început în bună înțelegere. Și stima acesta împrumutată, concordia acesta frățească a și avut înfruntarea din ambele părți asupra vieții religioase, carea aci avându-se în vedere stările generale pretutindenea sunt destul de favorabile. Espreșiunea acestei concordii a fost și primirea, în care Vancea și preoțimea lui a împărțită așa de strălucită acum sunt doi ani pre episcopul nostru și pre clerul lui.

De aceea ne dore așa de tare mărtea lui Vancea. Era pentru episcopul nostru ea a fost sguuitoare. Dora își perde pre coetanul și soțul său în episcopie, o inimă înrudită, un suflet înrudit în privința simțimintelor și ideilor și pre amicului său cel mai bun.

Dară cel mai mare este doliul diecesei greco-catolice. Ea deplânge pre părintele său, pre un părinte, pre carele abia îl va înlocui cu aceeași demnitate altul preste decenii. Mai alesu cauza educațiunii și a clerului lui i-a zăcut în inimă. Pentru amindouă a jertfit sute de mii. Blașiul are să-i mulțămescă lui frumșea sa, căci clădirile cele imponente ridicade de dînsul îi încujură piața. Liberalitatea și marinitia lui era cunoscută în totă țera. Nu este în diecesa lui cea estinsă preot greco-catolic, pre carele să-lu fi dimis întru lipsă fără de ajutor. Mai alesu aceștia și vedușele și orfanii lor păstrază în inimile sale cu recunoștință amintirea lui, era numele lui să voru binecuvînta magiarii și românii de o potrivă în totu Ardealului.

Vieța lui a fost binecuvîntată.

Mărtea i-a fost sântă.

Amintirea-i este pie.

Revistă bisericăscă.

Din Patrie.

Foile liberale de un timp încoc scriu cu predilecțiune despre răcirea relațiilor dintre Vatican și Monarchia noastră și din incidentul unui concediu de trei săptămâni, ce l'a cerut contele Revertera, ambasadorul nostru de pre lângă Vatican, prevestesc retragerea acestuia dela postul său. Că scirile răspândite de diarele liberale au fost nefundate, probază mai pre susu de totă indoela rentorcerea contelui Revertera la postul său. Sântul Scaun dorește pacea cu toate statele și prin urmare și cu Monarchia noastră.

care nu a consimțit nici odată să dea lui Cesar ceea-ce este a lui Dumnezeu.

Împărțim vederile dlui Beaulieu; dreptate are, cându se teme de o prea mare intervențiune a Statului în regularea raporturilor economice și sociale. Noi ca și alți scim, ce prețuesce ingerința Statului, ingerința biușurilor în afacerile private. De altă parte exemplele trecutului sunt aci pentru a ne covinge, că acelea au progresat mai mult, unde individul nu a fost nimic; unde Statul a intervenit cât mai puțin în daraverile dintre particulari.

Și apoi în trecut pôte că împrejurările făcead o datorie Statului de a interveni mai des; aceste împrejurări schimbându-se, nu credem, că în Statul modern se mai pôte acorda atâta latitudine intervențiunii guvernului, după cum i-s'a acordat în trecut.

Bola intervențiunii Statului se pare a fi lipicioasă, de ore-ce din unele țeri occidentale a început a trece și spre noi. Să-i ținem peptă, căci într'alt-fel nu vom pomeni într'o di, că chiar și soitarul politicii îndrăsușc a se erige în provedinta tutelară a poporului Român. **M.**

Lui „Tems“ i-se scrie din Roma, că contele Revertera ar fi-avut o între-vorbire mai lungă cu Cardinalul secretar de stat Rampolla, și s'ar fi aflat un modus vivendi între biserică și guvernul unguresc în cestiunea matriculelor. Noi dicem, că punctul de vedere alu biserice e precis și destul de cunoscut. Biserica nu se va abate nici odată dela acela, și modus vivendi este aflat, dacă guvernul va lăsă deplină libertate părinților cu privire la alegerea religiunii, în care doresc a-și cresce pre fii săi.

Roma.

Sântia Sa Leon XIII nu de mult a adresat o epistolă episcopului de Grenoble, în care arată principiile politice bisericești, ce trebuie să le urmeze catolicii nu numai în Frâncie, ci pretutindenea. Cu respectu la Frâncie dorește Sântul Părinte, ca biserică catolică să nu se identifice cu nici un partid; ca Francesii catolici să recunoscă forma de guvernare esistentă primită de majoritatea națiunii franceze, și în fine catolicii să desvölte o activitate energică spre a face guvernului imposibilu a strică bisericei pre cale legislativă, fie pre cea administrativă. Să fie catolicii cu alipire intimă către biserică și să-și iubescă cu sinceritate patria. Etă cea mai sănătoasă politică.

Austria.

Alu III-lea congresu alu catolicilor austriaci s'a deschis Lună la 8 a l. c. în Linz. La congresu s'au înfățișat preste 2000 de persoane din toate părțile imperiului, între cari Nunțiu papal din Viena Galimberti, Cardinalul Gruscha (Viena), arhiepiscopul Haller (Salzburg), episcopul Doppelbauer (Linz) și alți episcopi, mai mulți membri ai parlamentului austriac și ai celui german, precum și alte notabilități. Președinte a fost contele Sylva-Tarouca, care prin o cuvîntare elocuentă a arătat, că catolicii buni sunt totu odată și cei mai buni cetățeni austriaci. După acesta ingenunchiându toți cei de față nunțiu Galimberti le-a împărțit binecuvîntarea apostolică. Una din problemele principale ale congresului este statorirea atitudinii, ce voru a avé să o observe catolicii austriaci față cu legea școlară contrară religiunii. Apoi se ocupă cu organizarea reuniunilor de studenți dela școlele superioare, cu împedcarea deselor emigrări a locuitorilor spre America. Celor siliți să emigreze li-se recomandă spriginul reuniunii „Sântului Rafael“. Ca cel mai eficace mijlocu pentru vindecarea relelor sociale se recomandă, ca diversele branșe de meseriași să se organizeze în corporațiuni speciale. Congresul provocă preoțimea și învățătoria, să cultive în popor iubirea de patrie și alipirea de dinastie. Dipanli a ținut un discursu despre însemnătatea religiunii, era deputatul Morsey a vorbit despre stat și biserică. S'au trimis telegrame de felicitare la Papa și la Monarchul.

Frâncie.

Spiritul inimic bisericei, de care sunt predomniți ce-i ce conduc de pre-

sente destinele Frânciei, se arată mai pre fiesce care di. Așa deputatul Dupuy-Dutemps ca raportor pentru budgetul cultelor propune a se suprimă intertențiunea vicarilor generali, și scaunele episcopesci necorespundătoare concordatului (pre care guvernul, cându e vorba de favorurile bisericei, nici un pondu nu pune) la casu de vacanță să nu se mai umplă. Aci e vorbă în cele din urmă de 7 arhiepiscopate și 17 episcopate. Se speră, că în camera francesă nu se va fi stinsu cu totul simțul de dreptate și echitate, și așa aceste pretensiuni radicale nu voru fi primite.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Comisiunea regnicolară esmisă pentru controlarea datoriei de stat flotante în ședința ținută la 4 a l. c. în Viena a constatat, că cu finea lui Julie a. c. suma notelor de stat, ce se află în circulațiune, este de 411,994.132 fl., anume propriile note de stat facu: 71,719.932 fl. în note de câte 1 fl., 132,333.950 fl. în note de câte 5 fl. și 142,493.750 fl. în note de câte 50 fl., laolaltă 346,547.632 fl., era notele ipotecare transcrise pre băile de sare și puse în circulațiune au valoarea de 65,446.500 fl.

Unele diare vreș să scia, că ambasadorul din Berlin alu Monarchiei noastre, contele Széchenyi, se va retrage din acelu post, care va avé să-lu ocupe actualul ministru ungaru lângă persoana Maestății Sale, dl Ladisla de Szögyény-Marich. Ca succesoru alu dlui de Szögyény ar fi designat ministrul ungaru de culte, contele Albin Csáky. Prin eșirea contelui Csáky din ministeru se speră, că divergențele între stat și biserică, provocate mai alesu prin acestu ministru, s'ar puté complană pre cale pacnică.

Legea pentru regularea valutei a dobândit preainalta sancțiune din partea Monarchului și s'a publicat la 11 a c. atăt în Budapesta cât și în Viena și a intrat în vigore.

Frâncie.

La alegerile parțiale pentru municipii ținute de curându conservativii au suferit perderi mari. Din 1419 mandate, din cari 427 erau ale conservatorilor, acum au putut eluptă numai 232. Causa acestor perderi zace în împrejurarea, că candidații conservativi, cât s'au declarat ca aderenți ai formei de guvernare republicane, au fost combătuți atăt din partea monarchiștilor cât și din a republicanilor radicali, și așa nu a putut reeși nici unul la alegeri.

Germânia.

Diarele conservative-liberale atacă aspru pre cancelarul Caprivi și ceru chiar dimisionarea lui din causă, că ar stă în relațiuni prea intime cu centrul catolic și cu conservativii protestanți ortodocși. La acestea reflectându semi-oficiosul „Nordd. Allg. Zeitung“ scrie, că Caprivi a declarat publice, că statul nu se pôte lipsi de concursul valoros alu bisericelor, și că trebuie câștigată

Iubirea și conlucrarea catolicilor pentru Prusia și imperiul.

Excancelarul Bismarck a sosit în Berlin împreună cu familia sa în 6 a l. c. Aci i s'au făcut ovațiuni imponente din partea mulțimii. Bătrânul cancelar de fier s'a muiat și acum prin enunțările sale, îndreptate contra celor ce conduc de prezente politica imperiului, și prin călătoriile sale cercă a vină popularitate. Precum vedem, îi și succede, numai să nu uite, că cei mai mulți bărbați au plătit scump popularitatea anume căutată.

Anglia.

Regina Angliei la 8 a l. c. a cetit mesajul exprimându-și speranța, că parlamentul în proxima sesiune va produce pre terenul legislației îmbunătățiri salutare. După cetirea mesajului s'a început dezbaterile asupra răspunsului la acela. Deputatul Borton prezintă un proiect de răspuns la mesaj, dorind guvernului o activitate parlamentară mănoasă. Aspuith propune, ca înainte de toate să se cerce, că oare guvernul actual (Salisbury) poșede încrederea parlamentului și a țerei, și numai după ce se va fi constatat acesta, să se purcedă mai departe. După ce acesta e ca sigur, Salisbury, care nu dispune majoritate în casa de jos, va trebui să cedeze locul său bătrânului Gladstone.

Corespondințe.

Făgăraș în 28 Iunie 1892.

Ni-se cere cu insistență publicarea următoarei întimpinări, căreia numai cu neplăcere îi dăm loc, repetându, că omenii nesocotiți le provocă în cele mai multe cazuri din motive foarte meschine.

Onorate Domnule Redactor!

În Nro 130 al „Gazetei Trans.” s'a publicat o corespondință din Făgăraș datată din 4 Iunie v. a. c. și subscrisă de „sciebene”. Numele acesta este în contradicere cu observarea făcută în colona a 3-a în rubrica „Literatură”; dară mai cu samă e în contradicere cu întreg cuprinsul corespondinței, pentru-că „sciebene” însuși folosește cuvintele „nu știu” de 4 ori și în alinea ultimă se pune între „preoții uniți”. Apoi fie preot, fie miran, „sciebene” are cunoștință foarte mărginită despre Biserica și Religionea sa și despre cele, ce a scris din informațiile altora, mai bine se scria „scieru”, că atunci cel puțin numele cel fictiv era „potrivit” persoanei, ce-o reprezintă, și i-se putea țerta neadevărurile fabricate de acea persoană.

Dacă „sciebene” și-ar cunoșce istoria bisericeii sale cum se cuvine unui preot sau cel puțin chemarea și datorințele sale față de credincioșii săi, dacă și-ar ști prețui religionea sa față de alte confesiuni; dacă ar ști face distingere între lucruri sacre și profane; în scurtă dacă ar fi cetit numai „Epistolele către un preot tiner” traduse de teologii din Blăși, despre procesiuni: de sigur nu se facea de răs scriind cu atâta ură, dispreț și defaimă asupra mea, pentru că am luat parte la procesiunea latinilor din „Joia verde”, prin care marturisim credința „în divinitatea lui Isus Christos”. Etă!

acesta e motivul, din care am luat parte tot-deuna și voi lua și pre viitor la procesiunea Bisericeii catolice, cu carea sum unit în adevărurile de credință, — dar sunt și alte motive istorice și locale etc., cari ar trebui să le cunoșcă „sciebene”, dacă are cap și minte sănătoasă. Însă e destul de trist, când atari scornituri esu din capul unui preot publicist ca „sciebene”. La unul ca acesta se pot aplică cuvintele Mântuitorului: „Dacă lumina, care e întru tine, e întunecată, dar întunecatul câtă va fi?”

În înțelesul propriu al acestor cuvinte divine examinându corespondința din chestiune rezultă, că „sciebene” avându cap, are și minte, însă acesta e întunecat de fumul ambiției.

Drept aceea în interesul adevărului voi lămuri cele cuprinse în corespondință cu totă sinceritatea așa, după cum le știu eu ca preot unit, carele funcționează în Făgăraș de 30 de ani, și anume:

1. Participarea preoților uniți la procesiunea latinilor din „Joia verde” nu se face numai în Făgăraș, ci și în alte orașe și orașele, unde sunt parochii și preoți uniți, precum: Cluș, Oșorhei, Turda, Reghin, Mediaș, și Cohalm etc.

Și preoții nostri tot-deuna cetesc câte o evanghelie în limba română, ceea ce încă își are însemnătatea sa simbolică.

Unu usă acesta nu de ori alaltăeri, ci foarte vechi, carele s'ar introduce și în Brașov, dacă românii gr. cat. ar fi în stare să-și facă nu biserica pompoasă, ci numai o capelă și să-și țină preot local, și în cazul acesta asigură pre „sciebene”, că rom. catolicii ar merge cu procesiunea la acea capelă și nu la bisericile deja existente, fără pericolul de a ni-se amăgi și asimilă credincioșii gr. cat. în ritualul lor. În legătură cu usul acesta stă și fenomenul „ne mai pomenit” în capul lui „sciebene”, că preoții rom. catolici în procesiunile din săptămâna s. Crucii merg și la Biserica gr. cat., dacă e aproape, ca să facă „slujbă”. Ce minune! Pagubă că auctorul corespondinței nu și-a descoperit mai demult pétra înțelepciunii sale teologice, că atunci nici în Făgăraș nici airea n'ar mai fi mers preoții latini cu procesiuni în bisericile cele modeste unite, ci s'ar fi dus la cele protestante și în sinagoge.

2. La pasajul, că să recercă „auto-risarea dela forul mai înalt” etc., rogă pre preotul „sciebene”, ca să-mi descopere și mie acea dispunere mai înaltă, căci nu o cunosc, deși sum mai bătrân ca dînsul.

3. Ce se ține de descoperirea lui „sciebene”, că Românii Olteni ducă „pronose și jertfe” la paterii cat. pentru „slujba negră”, cine e de vină? au nu dînsul și toți cei de tagma sa? cari nu luminează poporul, nu-și îndeplinesc funcțiunile cu pietatea recerută, ca să-l îndulcescă? îl lasă pradă profetilor mincinoși, înțeleg pascălierilor, cari îl despoe de bani, apoi după ce se convinge bietul om, că toate sunt deșerte și fără folos, nu e mirare, că se străcură câte o femeie necăjită și la pateri, spre a-i face slujba pentru câțiva coți de pânză dură, însă din acestea „pronose” nu fac sutele și miile, cari le împart preoților pentru intențiunii; în astă privință n'a nimerit-o „sciebene”, ci voesce să împungă numai ca unu spine.

4. În urmă „sciebene” se acată și de procesiunea noastră la Boboteză și de pri-

măria comunală, că n'ar depărtă spălătoresele dela rîu etc. Eu mărturisesc, că de 30 de ani la partea rîului, unde mergem noi gr. cat., n'am vădit nici n'am auzit sgo-motele descrise. Pote că „sciebene” le vede și le aude toate, și când nu e prezent. Din contră când eșim noi la rîu, aci alergă o mulțime de străini cu vase cu apă punându-le în jurul mesei spre sfințire, și asistă la întregă ceremonia cu pietate.

Demetriu Chișerianu,
Cooperatoru.

Pentru adunarea generală a Asociației transilvane din 27 și 28 Augustu a. c.

În pt. 5 al programului, după care au să decurgă lucrările acestei adunări, se prevede „Insinuarea propunerilor și eventualelor interpelări”.

Acei membri, cari doresc a face propuneri meritoare sau interpelări, sunt rugați, ca să le facă îndată în prima ședință, după cum și sunt prevădute în citatul pt. 5, pentru ca acele să se potă da îndată la comisiunea respectivă, care va avé a delibera asupra lor și în a doua ședință a-și împărtași opiniunea cu membrii adunării. În casu contrar propunerii, ce s'ar face numai a doua zi, ar trebui să rămână pentru adunarea anului viitor spre a-se evita luare de concluse precipitate, care numai urmări bune nu pot să aibă.

În pt. 8 al programului se presupune cetirea de disertațiuni. Într'o serie de mai mulți ani în adunările noastre au fost ascultate multe disertațiuni sau studii științifice, literare, artistice, mai tot-deuna cu multă plăcere și mare folos ca unele, cari erau destinate a înaintă în realitate literatura noastră și a propaga cultura genuină nefalsificată. În § 3 însă al statutelor noastre sunt oprite din adunările Asociației „ori ce debateri asupra obiectelor religioase și politice, încât acestea privesc la prezent”, pre când de altă parte în sensul §-lui 2 Asociației îi rămâne unu câmp vast, nemărginit de activitate necurmată, zelosă și binecuvintată în diferitele ramuri prin studiu, elaborare și publicare de opuri în diferite specialități de științe și arte și asemenea prin împărțire de premii și stipendii. Într'aceea din punctul de vedere denotat în § 2 prezidiului și respective comitetul întreg au fost tot-deuna răspunzători pentru cuprinsul și spiritul disertațiilor și al studiilor destinate a se ceti în adunările publice. Deci acei domni, cari voescu a delectă pre membrii adunării prin cetirea de studii, sunt rugați, ca cu 3 zile mai înainte să le transmită la prezidiu.

Sibi, în 10 Augustu 1892.

Prezidiul.

Avisu.

Comitetul aranjator și de primire, instituit din incidentul adunării generale a „Asociației Transilvane pentru literatura și cultura poporului român”, convocată pe 15/27 Augustu a. c. la Sibi, aduce — pentru prealabilă orientare — la cunoștința On. publicu următorul

Programu:

Vineri 14/26. Augustu: Convenire socială în restaurațiunea Pankiewitz („Novara”) la 8 ore sera.

Sâmbătă 15/27. Augustu: 10. ore a. m. Ședința de deschidere a Adunării generale;

la 2 ore p. m. *banchetă*; la 8 ore p. m. *concert* și după acesta *cină comună*.

Duminică 16/28. Augustă: la 9 ore a. m. *Sedința II.* a Adunării generale; după *ședință prânz comună* și *séra* la 9 ore *bală*.

Luni 17/29. Augustă: *Excursiuni* în împrejurimea Sibiului.

Programe detaiate se vor împărți la sosirea oșpeților.

Deoarece puținele hoteluri din Sibiu pre timpul adunării generale în mare parte vor fi ocupate din cauza concentrării de trupe pentru manevre și astfel va fi de lipsă a încuierii o parte a oșpeților la case private, On. publică, care va participa la Adunarea generală, este rugată a se *insinua de timpuriu pentru cuartire, banchetă și excursiuni*, ca să se pōtă face îngrijirile necesare pentru reușita festivităților.

Insinuările au să se facă cel puțin până în 12/24. Augustă la adresa D-lui *Corneliu Diaconovich în Sibiu*. (*Nagyszeben.*)

Comitetul aranjatorilor pre timpul Adunării generale va avea localul său propriu, unde On. oșpeți vor primi ori-ce informații, bilete pentru banchetă, bală etc.

Sibiu, 7. Augustă (nou) 1892.

Comitetul aranjatorilor.

Școala de fete din Blăși.

Conform dispunșiei cuprinse în pre-grațiosului cercular mitropolitan emisă la 11 Iulie Nr. 2730 — a. c. către întregul clerul archidieceșan și a grațioșei ordinașiei consistoriale de dată 19 Iulie Nr. 2759 — a. c., cari își au baza în §§. 11 și 12 c. III din arcticolul de lege XXXVIII din an. 1868, — școala poporală română greco-catolică de fete din Blăși s'a ridicată la categoria de *școlă poporală greco-catolică română superiōră de fete*, carea dimpreună cu cea poporală elementară se va instala și deschide cu 1 Septembrie a. c. st. n. în internatul „Vancea”-nū.

În clasa I. superiōră, conform legii actuale de școlă și a ordinașiei înaltului Ministeriū de culte și instrucșie publică din 16 Augustă Nr. 18,634 — 1882, se suscep:

a) eleve, cari au implinită alū 12-lea anū alū etășii, și

b) au absolvată școala poporală elementară cu succes celū puțin suficient ori vor face unū esamenū de suscepere. Ceea ce prin acēșta spre orientare se și aduce la cunoșcința publicului interesatū.

Blăși, 10 Augustă 1892.

Georgiū Munteanū,
directorul școlii de fete.

Rugare.

Îmi permit a rugă cu frățescă stimă pre aceli confrate preotū, carele în Blăși în 3 Augustă a. c. la 9 ore antemerid., înainte de începerea serviciului funebrealū, și înainte de a sosī eū în biserică, cu ocașiea îmbrăcării peoșimii cu sfiță și patrachirū, pōte din erōre și din imbuldēlă cu graba a îmbrăcātu sfiță și patrachirulū bisericeii de aci, destinate pentru mine, ambele nouē de catifea nēgră și sfiță cu o acăltōre, lāsându-mi mie odășdiile sale mai vechi, ca să binevoēșcă a trimite la adresa mea acele odășdii ale bisericeii de aci, cari eū primindu-le, îndată îi voi re-înapoiă odășdiile sale pre cale postală.

Sibiu, 9 Augustă 1892.

Ioanū Rusū,
protopopū.

Noutăți.

Din Archidieceșă. *Luniū Brutū Micu* clericū abs. e denumitū cancelistū în cancelaria mitropolitană.

Din diecesa Oradei-mari. *M. O. D. Iuliu Pappalvai*, profesorū de Religiune și limba și Literatura română la gimnașul superiorū din Orade, va primi o remunerașie de 200 fl. pentru instruirea în ritulū bisericeii nōștre a clericilorū diecesani gr.-cat. din Seminarulū rom. cat. din Oradea-mare. — D-lui *Iosifū Papp* este numitū profesorū

de desemnū la gimnașul din Beiuș. — D-lui *Ioanū Borlanū*, preotū de curēndū ordinarū, este dispusū cooperatorū în Leta mare.

Ajutorulū de câte 100 fl. alū Escelenșei Sale P. S. D. Episcopū de Oradea-mare, pre carele în fiesce care anū se îndură a-lū solvi pentru 60 de parochii mai misere din diecesă, și astū timpū s'a solvitū în suma de 6000 fl. parochilorū din următoarele parochii: Amăș, Almosd, Beliu, B. Uflacū, Berzova, Betfia, Bocșgū, Ciutelecū, Ciulesci, Decaneșd, Deda, Dijirū, Drăgescl, Dubricionū, Er-Adonū, Farnașū, Fegernicū, Felmenēșū, Feneșă, Firișū, Gașă, G. Petri, Genciu, Gruilungū, Giulița, Haieū, Ivanișū, Chioagū, K. Topa, Carășeū, Cr. Meneșū, Miniadū, Mociarū, Leta Mare rut., Santăulū Mare, Negru, Bozinta Mare, Ovarēū, Anșeū, Pete, Petranī, Presaca, Racova, Resighea, Băița, Șanaieū, Simandū, Șoncoliușū, Sarcăū, Semlacū, Sitatelecū, Seplacū, Sinteua, Sombociagū, Tria, Groș, Valani, V. Abranī, Vintiri și Vitișū.

Esamene profesoralē. D-lui *Teodorū Bulcā*, profesorū gimn. și vicerectorū la „Internatulū Pavelianū” din Beiuș, a făcutū esamenulū profesoralū la Universitatea din Budapeșta. Totū acolo a depusū esamenū profesoralū și d-lui *Nicolau Fabaū* clericū absolutū și ascultătorū de filosofie, ēră la universitatea din Clușū d-lui *Ioanū Keri*, teologū absolutū și ascultătorū de filosofie.

Stipendiū pentru ascultătorū de filosofie. Din partea guvernului diecesanū de Oradea-mare pentru anulū scolasticū venitorū spre ascultarea filosofiei s'au votatū stipendiū teologilorū absolūți *Ioanū Keri*, *Georgiū Maiorū* și *Gavrilū Mureșanū*. Cești doi din urmă vorū ave să-și câștige cualificașiea de lipsă și în arta stenografiei.

Concursulū pentru completarea vacanșelorū ivite în fundașionile clerulū tinēru, ale „Internatulū Pavelianū”, seminarulū domesticū diecesanū și ale preparandiei diecesane de Oradea-mare s'au ținutū în 4 Iuliu st. n. a. c.

Dintre recurenșii la s. teologie s'au primitū 9 inși, dintre cari *Camilū Seldgianū* și *Adrianū Turdeanū* se dispunū în seminarulū centralū din Budapeșta. Totū acolo s'a străpusū și clericulū *Ioanū Mureșanū* din seminarulū primațialū de Strigoniū, *Iosifū Pataki* și *Georgiū Kiss* la Strigoniū. *Alexandru Dișū* și *Georgiū Ardeleanū* fură dispusī în seminarulū din Ungvār, *Romulū Busilla* și *Ioanū Tērnovanū* în celū din Oradea, în fine *Victorū Szilāgyi* în celū din Satmare.

La „Internatulū Pavelianū” din Beiuș din îndurarea și mariminositatea Escelenșei Sale P. S. D. Episcopū-fundatorū Mihailū Pavelū s'au mai adausū 8 fundașionī la cele din anulū trecutū. Primișii au fostū 25 tineri, anume 5 integralișii, 10 medialișii și 10 medialișii supernumērari.

În „Seminarulū domesticū diecesanū” din Oradea-mare s'au primitū 50 de tineri și anume 14 integralișii, 3 medialișii, 9 integralișii pre unū anū, 10 medialișii pre unū anū, 5 integralișii supernumērari și 9 medialișii supernumērari. ēră pentru convicșii tacesele de întreținere pre anulū scol. 1892/3 se statorēșcū: a) Pentru mēsa I. 230 fl., b) pentru mēsa II. 140 fl. computându-se în aceste sume și preșulū vesmintelorū.

La preparandie au concursū 8 tineri, concursule cărora se vorū resolvī numai după ce vorū fi depusū esamenulū de primire.

Cestine română în Transilvania și Ungaria. *Replica junimii academice române din Transilvania și Ungaria la „Rēspunsulū” datū de junimea academică magiară „Memoriulū” studenșilorū universitari din România.* Cu o hartă etnografică a Austro-Ungariei și a României. Acēșta interesatū broșură, cu care se ocupă mai tōte țiarele din patrie (se înșelege, că fiesce care o judecă după propriile vederi), aduce fōrte multe argumente scōse din autori străini și se provōcă chiar la acte oficiōse publice spre a documentă, că ceea ce susține, e basatū pre adevēru. Ea e scrisă cu multă serioșitate și bărbăție și s'a publicatū în cinci limbi: română, germană, italiană, francesă și englesă. Asupra cuprinsulū ei vomū revenī.

Căți de bine suntū informate țiarele magiare despre afaceri românescl, se vede și din următoarea scire tendenșioșă publicată în „Egyetértés”: „Precum ne scrie corespondentulū din Sătmārū, Dr. Lucaciū și Dr. Rașū, cunoscutele firme vieneze și indigene, la 7 a l. c. au ținutū adunare în Blăși, a cărei scopū *mărturisitū* este promovarea culturală a poporului românū. Fiindū că sub sōre tōte vinū la ivēlă, vomū vedē și aceea, întru câtū corēspunde adunarea scopulū mărturisitū.” Dacă „Egyetértés” își primesce din Sătmārū informașionī cu privire la Blăși, nu ne mirāmū, că se află în rătăcire cu privire la petrecerea visată a dlorū Dr. Rașū și Dr. Lucaciū în Blăși la 7 a l. c. Ce privesce adunarea culturală, „Egyetértés” încă a publicatū, că ea nu se va ținē în Blăși la 7 a l. c., ci se va amănā. La observarea malițioșă și insinuātōre, că scopulū *mărturisitū* ar fi promovarea culturală a poporului românū, rēspundemū, că Acociașiea nōștră nu se înșiră între Kultur-Egyeturiile cele glōrificate prin „Egyetértés”, cari sub mască culturală urmārescū scopuri politice dușmānōse nașionalitățilorū conlocuitoare.

Întru amintirea iubitilorū repoașii. — Direcșiea institutului de creditū și de economi „Murășana” a depusă 10 fl. în locū de cunună întru amintirea membrulū direcșionii *Dr. Absolonū Todea* la fondulū întemeiatū aici în Blăși „Întru amintirea iubitilorū repoașii”.

Episcopū asasinatū. Episcopulū de Fologio în Italia a fostū aflatū mortū în trenulū, ce venia din Florența. Se crede a fi fostū asasinatū de către o calfă de lăcătariū, la care s'a aflatū inelulū episcopescū.

Concursē. Cu terminulū de 15 Aug. a. c. se escrie concursū pentru următoarele stașionī docentale și cantorū-docentale: I. *Protopopiatulū Pogăceli*. Staș. cant.-doc. din *Almașulū deșertū* — *Poca* (docentū ambulantū) cu emolumentele; a) din Almașū 50 fl. din repartișie, unū arătorū de 8 jug. aratū de poporū, preșuitū în 125 fl., venitulū stolarū = 25 fl., b) din Poca 70 fl. din o fundașione și 30 fl. dela poporū. II. *Protopopiatulū Morlacel*. Staș. doc. în *Mărgăū* cu emolumentele 200 fl. din repartișie, 52 fl. 50 din fundașione. Staș. doc. docente secundarū din *Mărgăū*, cu emolumentele 200 fl. din repartișie. III. *Protopopiatulū Murășului*. Staș. doc. din *M. Ozorheiū* cu emolumentele 200 fl. din cassa bisericeii. IV. *Protopopiatulū Almașului*. Staș. cant.-doc. din *Agrășū* cu emolumentele 200 fl. din repartișie și 6 jug. fēnatū.

Romāniū din Epirū facū progrese îmbucurātōre, ceea ce-i neliniștesce fōrte multū pre Greci. În Ianina esistă unū gimnașū romānescū, la care alērgă cu grāmada din Romāniū de prin satele din jurū. Esamenele din acēștū anū au doveditū pre deplintū, că profesorii dela gimnașū suntū consciū de chemarea sa. Școlele poporale se deschidū pre fiesce care anū în comunele romānescl din Epirū și Macedonia.

„**Gazeta Economului**” din Șiria din cause private a fostū sistatā pre timpū nedeterminatū din partea proprietarului și editorului sēu, d-lui *Voniga*, și nu a fostū suprimatā de către auctoritățile politice, precum se divulgase în mai multe țiare.

Albumulū lui Kossuth. Membrii partidului independentū și din 48 alū parlamentului ungarū vorū trimite bētrānului revolușionarū dela Turin unū escelentū albumū din incidentulū aniversariū a nouēdecea a nășcerii lui.

Filoxera s'a constatatū și în vilele dela Tēunī și Boianū în comitatulū Tīrnavei micl. Totū acolo s'a observatū, că unele vii suntū atacate și de peronosporā.

Artistulū G. Manolescu a repoașatū la 26 Iuliu la Paris în etate de 35 de ani în decursulū unei operașionī medicale. Rēmășitele pāmētescl ale regretatului actorū s'au adusū în Bucurescl la biserică s. Niculae, unde au fostū primite de unū publicū fōrte numerosū.

Testamentul infrascrisului Archiepiscopu și Mitropolitu de Alba-Iulia și Făgărașu

facutū cu libertatea deplină de a pute face Testamentū fără consensu regiu, în sensul benignel Resoluțiunii aulice din 13 Iulie 1775 Nr. 874 sub numărul gubernialu 5886 reintimate cu grațiosul Rescriptū alu înaltului Ministeriu de Cultū și Instrucțiunea publică emanatū la 16 Septembrie 1874 Nr. 25368.

„În numele Preasântei, Consubstanțialei, Făcătoare de viață și Nedespărțitei Treimi: a Tatălui și a Fiului și a Spiritului Sântu. Aminu.“

Fiindu-că viața omului în această lume e o luptă neîntreruptă, căreia e supus totu muritorul, prin carea din di în di mai tare debilitatū se repeșce cătră mormintū, eu subscrisulū încă reflectându la această sorte comună, și cumpenindū cu minte senină și calculare serioasă, că și dizele mele, ce mi-le-a concesu Preaînduratulū Dumneđu, să le petrecu în această viață pământenă, potū fi acum numerate și încă puține: am judecatū a fi de lipsă, ca acum mai înadinsu decâtū altă dată să cugetū despre capetulū vieții, și să dispunū despre ale mele pentru casulū de mörte.

Pentru aceea înainte de ce mi-s'ar percurmă firulū vieții pământene și așa până ce încă nu ași comprobă și eu cu propriulū esemplu, „că nu avemū aci pre pământū cetate stabilă, ci cercămū pre cea viitoare“; — cu preferință din adânculū inimei mele dându Preabunulū Dumneđu omagială mulțamită, pentru că s'a înduratū de după nemărginita sa bunătate nu numai a mă face membru sântei sale Biserice catolice, și a mă ține neclătitū preste totă viața în adevărata credință a Sântei Uniri cu Biserica apostolică Romană; ci a mă chemă și alege și de Archipăstorū preste turma spirituală a acestei Archidiecece, și de Mitropolitū alū Provinciei bisericesci greco-catolice române de Alba-Iulia și Făgărașu, — plecatū în genunchi cerū și implorēzū misericordia-i divină, ca să-mi fie îndurătorū iertându-mi totē pēcatele, cu cari l'am vătēmatū, și să mă primēscă în cēta Sântilorū sēi, aședându-mē odiniōră în locuințele dreptilorū, cari se bucură de fericirea eternă.

Rugându-mē ast-felū Preabunulū Dumneđu cu cea mai profundă umilintă pentru câștigarea amintiților tesauri ai îndurărilor sale; mă întorcū la mine însu-mi și mai întâiū cugetū la sufletu-mi nemuritorū creatū după tipulū și asemēnarea lui Dumneđu, pre care-lū comandū nemărginitei îndurări a Preasântei Treimi: a Tatălui, care l'a creatū, și a Fiului, care l'a răscumperatū, și a Spiritului Sântu, care l'a sântitū, esorându pentru dînsulū întrepunerea preacuratei și nemaçulatei Născătoare de Dumneđu pururea Vergure Maria și implorându rugăciunile tuturorū Sântilorū lui Dumneđu, mai alesū ale Sântului Apostolū și Evangelistū Ioanū patronulū meū.

Apoi reflectēzū la trupulu muritorū, ce l'am purtatū în această viață trecătoare, pre care până la glorioasă înviere a morților ilū resignezū pământului, din care fū creatū!

Și de cumva s'ar întâmplă, ca să

morū, sau acasă la loculū reședinței mele, sau în teritorulū provinciei noastre bisericesci, sau airea, voescū și dispunū, ca corpulū meū să se înmorminteze în cripta Bisericei Curții noastre mitropolitane în societatea Confratilorū Archierei antecesori ai nostri adurmiți în Domnulū, cari repausezā acolo; ca așa și eu să fiū cu ei până la a doua venire a Domnului spre glorioasă înviere.

Solemnitatea înmormintării mele să fie cuvenită demnității, ce o am purtatū, să nu fie însă nici de cum prea sumtuosă și cu splendore superfluă.

I. În privința substanței mele, pre carea — după facerea Fundațiunii mele cu numirea „Fundațiunea Vancea-nă“ sub titlulū specialū de „Cassa archidiececană“, a căreia Litere fundacionale se alătură sub lit. A., — mi-o am pututū câștigă și conservă cu mare cruțare, și pre care acum o lasū ca avere, dispunū: ca totă averea mică, fie aceea în bani parați, aurū, argintū, aramă, banconote, fie în obligațiuni, atâtū asecurătoare de viață, ce am la societatea asecuratrice „The Gresham Life Assurance Society“ în London despre 30.000 fl. v. a., câtū și urbariale de statū, ori acții și libeli de ai casei parsimoniale dela Blașiū ori și de airea, precum și prețulū casei mele proprie, ce o am în Orade în strada kőfaragó sub Nr. 821, totē una cu interusuriile lorū dimpreună să se adune și să se pună la olaltă, cătra care sumă apoi să se adaugă și aceea sumă totă, carea se va adună și căpētā din prețurile celorlalte specii și soiuri de avere, precum suntū următoarele:

a) Prețioșele proprii, de cari se ținū: catenele, crucile, inelele, orolģele de aurū ori argintū; — b) vasēle de totē speciile de metalū, — c) utensiliile de masă, precum suntū: cuțitele, furchițele, lingurele, sălărițele, canele și celelalte, ver de ce metalu și formă ar fi acele, — d) vestimentele, ver de ce stofă și materie ar fi, — e) vasēle și sculele de culinā de totă materia și forma; — f) mobiliile din totē chiliile a ambelorū reședințe și din celelalte case din curtea mitropolitană, cari se vorū constatā, că suntū ale mele, — g) icōnele, portretele și alte desēmnuri, ce se vorū aflā, ca ale mele; — afarā de portretulū meū luatū în ornatū bisericescū și pusū în ramă aurită, pre care ilū lasū de Fundus Instructus la Mitropolie, — h) totē animalele ver de ce genū și specie, — i) caleșele, fie acele batarū, fie cocie, ori trāsuri de usū comunū, una cu totē hamurile și aparatele, apoi carēle de economie cu totē instrumintele și mașinele apertinente aceleia, — k) totē soiurile de procreațiune atâtū în bucate, câtū și în vinuri una cu sculele, bușile și alte instruminte, ce s'ar ține de acelea, — l) totē competențele, ce mi-ar obvent din desdaunări și rebonificări, ori de ce natură ar fi acele; totē aceste specii și rami de avere preatinsi sub literele dela a) până la l) și altele, ce s'ar mai aflā ca ale mele, să se prefacă în bani prin licitațiune, a cărorū prețuri apoi să se adaugă și adune la olaltă cu banii parați și obligațiunile amintite mai susū

sub Nr. I, cari totē la olaltă vorū constitui pre massa mea relicuiară, despre carea dispunū în specialū precum urmēzā:

II. Premiēndū aceea, că eu nu am nici o datorie pasivă, afarā de competențele Fondului Instructū (Fundus Instructus), cari se vorū specificā mai la vale, voescū, și dispunū, ca înainte de totē:

a) din banii parați, ce se vorū găsi după mörtea mea, să se ica o sumă de 400 fl. v. a. di patru sute floreni, cari să se împărțēscă între sēraciū din Blașiū;

b) din banii parați să se solvēscă speșele funebrele;

c) din acei bani să se solvēscă contaele apotecei, precum și:

d) onorariile medicilorū, cari mē vorū fi curatū ori consultatū în morbulū morții mele;

e) din massa mea relicuiară să se scōtā suma de 2100 fl. di două mii o sută fl. v. a. ca Fundus Instructus, ce l'am primitū și eu ca pre atare din massa relicuiară a Antecesoralū meū de pie memorie Mitropolitulū Alesandru Șt. Șuluțu; — mai încolo:

f) pentru 4 bibolū și 2 carē birșesci ca Fondū Instructū alū dominiului mitropolitanū să se solveze din massa mea relicuiară o sumă de 400 fl. di patru sute floreni v. a., pre cari eu încă i-am primitū sub acelu titlulū din massa Șuluțanā în puterea decisiunii V. Consistorū archidiececanū din ^{11 Octobru} 29 Septembrie 1873 Nr. 2849.

III. Ce va rēmānē din massa mea relicuiară după scōtērea celorū enumerate sub Nr. II, va constitui rēmāsulū sau lāsāmintulū meū liberū, despre carele dispunū și ordinezū în specialū următoarele:

De erede universalū preste lāsāmintulū meū constituēzū și lasū pre Fundațiunea mea numită „Seminariulū Junimiū române greco-catolice studinte în Blașiū“, a căreia Litere fundacionale se alătură sub lit. B.; acestū Erede universalū se pune sub grija Preaveneratului Consistorū Archidiececanū, și averea lui se aședā sub administrarea Veneratului Capitulū mitropolitanū greco-catolicū românū din Blașiū, carele e rugatū, ca din lāsāmintulū meū mai întâiū să dea și să resigneze respectivilorū următoarele Legate:

1. Din lāsāmintulū meū să se scōtā o sumă de 1000 fl. di o mie floreni v. a., cari suntū destinați pre stipendii votivale pentru celebrarea sacrelorū Liturgiū în repausulū sufletului meū, a părinților Georgiū și Floriana, a fratelulū Georgiū și surorilorū Maria, Floriana și Anna, în carea privință să se observeze următoarele dispușețiuni: Din suma amintită de 1000 floreni să se ica o sumă de 500. adecā cinci sute floreni v. a. și să se resigneze Veneratului Capitulū mitropolitanū în Blașiū spre a-i eloca în locū sigurū spre fructificare, din a cărorū interusuriū anualū se vorū celebrā în totū anulū câte 25 Liturgiū sacre în Biserica catedrală pentru repausulū sufletului meū; altă sumă de 100 fl. di o sută floreni v. a. scōsā din miea memorată mai susū să se resigneze antistiei bisericesci dela Biserica parochială în Blașiū spre a-i

elocă spre fructificare în locu siguru, din a căroru interusuriu anualu să se celebreze în totu anulū câte 5 Liturgiū pentru repausulū sufletulū mamei mele Floriana înmormintate în cemetierulū de lângă acea Biserica, amintindu-se la sacrele Liturgiū votivale preatinse și ceialalți consăngenī înmormintați acolo.

O altă sumă de 200 fl. și două sute floreni v. a. din suma de o mie floreni de mai susu să se străpună Veneratului Ordinariatū Episcopescū de Gherla, ca să binevoască a dispune elocarea acelora în locu securu spre fructificare, din a căroru interusuriu anualu să se celebreze în totu anulū câte 10 sacre Liturgiū în Biserica catedrală de acolo pentru repausulū sufletulū meu, ca a fostulū Episcopū diecesanū acolo.

Eră restulū de 200 fl. și două sute floreni v. a. să se străpună Veneratului Ordinariatū Episcopescū gr. cat. de Oradea-mare, ca să binevoască a-i trimite antistiei bisericesci greco-catolice din Vașadū (Vasad), loculū născerii mele, spre a-i elocă în locu siguru spre fructificare, din a căroru interusuriu anualu să se celebreze în totu anulū câte 12 sacre Liturgiū în Biserica greco-catolică locală pentru repausulū sufletulū meu, a părinților mei Georgiū și Floriana, a fratelū meu Georgiū și a surorilor mele Maria, Floriana și Anna.

2. Totu din lăsămintulū meu să se dea și rezigneze respectivilorū următorele legate:

a) Nepotulū de frate Georgiū Vancea provisorū diriginte alū Dominiulū arhiepiscopescū să i-se dea o sumă de 8000 fl. și optū mii floreni v. a.

b) La 3 fii ai altui nepotū de frate cu numele Iosifū Vancea fostū parochū în Mănărade să li-se dea câte 1000 fl. și o mie floreni v. a., la olaltă 3000 fl. în părți egale.

c) La alū treilea nepotū de frate cu numele Ioanū Vancea locuitorū și proprietarū în Vașadū (Vasad) Comitatulū Bihar în Ungaria să se dea 1000 fl. și o mie floreni v. a.

d) La alū patrulea nepotū de frate cu numele Alesandru Vancea locuitorū și proprietarū totū în Vașadū să se dea 1000 fl. și o mie floreni v. a.

e) Nepoților de soră: lui Dimitriū Bandiciū locuitorū și proprietarū totū în Vașadū să i-se dea 1000 fl. și o mie floreni v. a. — Fiilorū lui Georgiū Bandiciū fostū măestru pelarū (timăr mester) în Oradea-mare să li-se dea 1000 fl. și o mie floreni v. a. împărținți în părți egale, — Mariei Bandiciū măritate Farcașū (Farkas) locuitoră așisderea în Vașadū să i-se dea 1000 fl. și o mie floreni v. a.

f) Orfanilorū rēmași de vērulū primarū Gregoriū cândva Nistorū parochū gr.-catolicū reposatū în Ghirișū diecesa gr.-catolică a Oradei-mari, și anume lui Iuliū Nistorū acum Preotū în Veza lasū să i-se dea o sumă de 600 fl. și șese sute floreni v. a., — eră Corneliiei Nistorū măritată după profesorulū Aronū Deacū, fiicei numitulū meu vērū primarū reposatū Gregoriū Nistorū, lasū să i-se dea 600 fl. și șese sute floreni; afară de aceste două sume lasū să se

resigneze și mamei acestorū 2 orfanī numitei Amalia Crețu suma de 600 fl. și șese sute floreni v. a. spre a-i întrebuința în folosulū său propriū. — Mai încolo Irenei Nistorū măritate Iuliū Bardoși Inspectorū scolasticū regiū acum în Szolnok în Ungaria să i-se dea 4000 fl. și patru mii floreni v. a.

g) Orfanilorū rēmași de vērulū primarū Iosifū Nistorū fostū asesorū la Sedria orfanală în Oradea-mare să li-se dea 4000 fl. și patru mii floreni v. a., cari să se împărțescă între aceia în părți egale.

h) Orfanilorū rēmași de vērulū primariū Teodorū Nistorū (Nistor Ferencz) măestru timariū reposatū în Oradea mare să li-se dea 1000 fl. și o mie floreni v. a. împărținți între dinșii în părți egale.

i) Nepotei Iuliana Vancea fiica nepotulū Ioanū Vancea numitū mai susu sub c), carea e măritată după Nicolaū Pētruța Preotū în Doștatū, lasū să i-se dea 2000 fl. și două mii floreni v. a.,

k) Carolinei Vancea vēduva lui Eliā Chirilā fostū profesorū preparandialū în Blașū lasū să i-se dea 1000 fl. și o mie floreni v. a.

3. În urmă din lăsămintulū meu să se solveze salarele oficialilorū și simbrilele servitorilorū (cari vorū fi în servițiulū meu și alū dominiulū meu arhiepiscopescū în ziua morții mele) încă pre 3 luni după luna morții mele.

IV. Scriptele și epistolele, cari se vorū află pre mesele, pulpitele și în puicurile meselorū mele, ori airea în chiliile mele, să se culēgă la olaltă, dintre cari scriptele oficiōse să se rezigneze pre sama Archivulū Cancelariei arhiepiscopescane, eră celealalte private fie acele personale, fie familiare, să se admanueze nepoților mei Georgiū și Iosifū Vancea, cari vorū face cu acele, precum vorū află de bine.

V. Biblioteca mea una cu tōte instrumintele literare și cu aparatele sciintifice o lasū și testețū Archidiecesei gr.-catolice romāne de Alba-Iulia, așa însă, ca aceea inventată să o pōtă folosi toți, cari ar' dori acēsta prin cētirea opurilorū adunate în aceea, ce însă numai pre lângă cea mai acurată controlă și inspectiune se va putē întimplă.

VI. Ce va rămānē din lāsāmintulū meu după esolvirea și estradarea tuturorū Legatelorū specificate în punctele de mai susu, va fi ereditatea proprie și exclusivă a Fundațiunii mele sub numirea: „Seminariulū Junimii romāne greco-catolice studinte în Blașū“, precum s'a amintitū mai susu la Nr. III. Acēstă Fundațiune va avē să pereneze neschimbata și nemieșorata fructificāndū spre scopurile indicate în memoratele Litere fundatiōnale.

VII. Esecutarea acestui Testamentū o incredințēzū Veneratului Capitulū mitropolitanū gr. catolicū românū din Blașū, pre carele cu tōtă increderea frățescă ilū și rogū, ca să binevoască a concrede actulū esecutării la 2 Frați Canonicū gremiali, designāndū și pre avocatulū archidiececanū de soțū acestorū esecutori.

Spre remunerarea fatigiilorū esecutării acestui Testamentū asignețū și lasū

fie căruī Canonicū esecutorū câte 200 fl. și două sute floreni v. a., eră avocatulū archidiececanū aplacidezū o remuneratiune corēspunđetore ostenelelorū, ce le va avē acela cu lucrulū esecutării Testamentulū presinte, pre carea remuneratiune o va licuidā Preaveneratulū Consistorū archidiececanū.

Aceste tōte dispunēdu-le în numele Domnului, precum s'a prenotatū, nu gāsescū a-mi mai restā altceva, decātū ca să-mi ieaū rēmasū bunū dela toți aceia, cu cari chemarea mea sacră m'a pusū și ținutū în referințe mai strinse, precum suntū confrății Episcopū sufragani, Preaveneratulū Capitulū Mitropolitanū, și celealalte Venerate Capitule catedrale, cărora tuturorū le esprimū cu acēsta cea mai cordială mulțamită frățescă pentru bunătatea și iubirea, reverința și veneratiunea, ce mi-o au manifestatū fiindū eū în viața pāmēntenā cu dinșii; — oftāndū-le tuturorū dela Preabunulū Dumneđeū viēță îndelungată și tōtā binecuvintarea cerescă, ca să pōtă guvernā sufletele incredințate grijii și păstoririi lorū spre mārirea lui Dumneđeū și mântuirea acelora.

Și în urmă tuturorū în Christosū Frațilorū Vicari, Protopopi, Viceprotopopi și Administratori protopōpesci, Parochilorū, Profesorilorū și Capelanilorū, precum și în Christosū Fiilorū nostri sufletesci din inimă părintescă le oftāmū darulū Domnului intru tōte, împărțāndū-i în binecuvintarea noastră arhiepiscopescă paternă, ca pemnulū intimei noastre iubiri, cu carea i-amū îmbrățisatū fiindū cu dinșii în acēstă viēță pāmēntenā, de carea eū acum m'am despărțitū.

„Rugați-Vē Venerați Frați! și în Christosū Fii prealubiți! pentru mântuirea sufletulū meu! ca și eū încă să potū odiniōrā intercede la Tronulū Preaînduratulū Dumneđeū pentru mântuirea sufletelorū vōstre.“

Fie preamăritū Dumneđeū Triunulū în veci! Aminū!!

Datū în curțile Castelulū nostru mitropolitanū în Blașū la 22 Octobre anulū Domnului 1887, alū Arhiepiscopulū nostru alū XVIII-lea.

Dr. Ioanū Vancea, m. p.

Arhiepiscopū și Mitropolitū de Alba-Iulia și Făgărașū.

(L. S.)

Subscriși, ca martori simultanei chemați spre acēsta adeverimū, că Eseculența Sa Domnulū Arhiepiscopū și Mitropolitū testante înaintea noastră a decheratū, că documintulū presente, ce-lū subscriemū, e Testamentulū său scrisū de dinsulū, și că acela conține dispușēțiunea sa ultimă.

Datū ca mai susū.

Dr. Ioanū Rațū m. p.,
canonicū m. și rectorū seminariālū. (L. S.)

Dr. Alesandru Grama m. p.,
profesorū și rectorū sem. (L. S.)

Dr. Victorū Szmigelski m. p.,
profesorū și prefectū de studiū. (L. S.)

Dr. Augustinū Bunea m. p.,
profesorū și prefectū seminariālū. (L. S.)

Dr. Alesandru Popū m. p.,
medicū practicū. (L. S.)

Economie.

Mesuri contra tuberculosei. Imprejurarea, că tuberculosa atacă un număr mare de vaci cu lapte, prin ce morbul se străplântă și la oameni, a îndemnat pre magistratul Paris-ului, să dispună, ca numai dela acele vaci să se aducă laptele în comerț, despre cari s'a constatat prin injecționarea lichidului lui Koch, că sunt scutite de tuberculoasă.

Petele de pome se scot din albituri, dacă se solvesc în apă ferbinte puțin anti-choru, și cu această soluțiune se udă locul petat, apoi se presară cu pulvere de pētră de vinu și se frecă cu o perie ori cu o bucată de postavu curatū. După ce a dispărut pētra, se spală albitura respectivă mai întâi în apă caldă, apoi în apă rece. În locu de pētră de vinu se pōte folosi și oțētū tare de vinu.

Unsore pentru hamuri. Ca hamurile să nu crepe, ci să rămān moi și netede, se recomandă următōrea unsore ieftinā. Să iați trei pāști unsore de pește și o parte de cēra

galbinā solvitā la focu; acestea puse în unū vasū se mestecā până cându se capētā numai o masă, care o lāsămū, să se rēcōscā. De cumva rēcindu-se cēra s'arū adunā în globurile micī, o mai mestecāmū cu o lingurā de lemnū, până ce se disolvā și acestea, și cu acēsta e gata unsōrea. Înainte de a unge cu ea hamurile ori alte curele e consultū a-le spalā și curăți bine, pentru ca unsōrea să pōtā pētrunde în ele.

Editorū și redactorū rēspundētōrū:
Dr. Victorū Szmigelski.

Nr. 2877—1892.

(22) 2—3

Escriere de concursū.

Prin acēsta se escrie concursū la unū stipendiū de 300 fl. v. a. din fundatiunea fericitulū Ioanū Daniel (Dānuțiū) de Fersigū, cu terminulū de 25 Augustū st. n. inclusive a. c. și pre lângā următōrele condițiuni:

1. La acēstū stipendiū potū concurge numai tineri romāni greco-catolici.
2. Dintre concurenți vorū avē preferință cei înruțiți cu fericitulū Fundatorū, dar

și dintre acēstia se vorū considerā în prima linie acēi școlari, cari vorū putē dovedi, că suntū în legăturā de consāngenitate cu Fundatorulū ori după tatālū acestuia Vasilica Dānuțiū din Fersigū, ori după mama lui Maria Buteanū din Șomcuta-mare.

3. Concurenții trebue să dovedescā, că au plinitū celū puținū anulū alū 10-lea de etate, și că în anulū scolasticū espiritū 1891/2 au obținutū din studiū celū puținū calculū generalū de „buu”, érá din purtarea moralā nota de celū puținū „legalā”.

4. Cererile concursuale provēdute cu carte de botezū, testimoniū scolasticū, atestatū medicalū, atestatū despre averea și relațiunile familiare ale suplicantului, întăritū de auctoritatea politicā concernentā, și eventualū și cu atestatū despre legătura de consāngenitate cu Fundatorulū, au să se așternā la subscrisulū Consistorū până la terminulū indicatū. Cererile sosite mai târziu nu se vorū luā în considerațiune.

Blașiū, în 26 Iulie 1892.

Consistorulū archidieceșanū de A.-Iulia și Făgărașū.

(7) 10—10

Josifū Gans,

fabricantū și reparatoriū de mașine agronomice

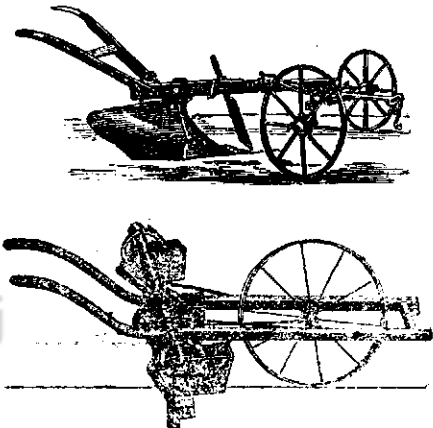
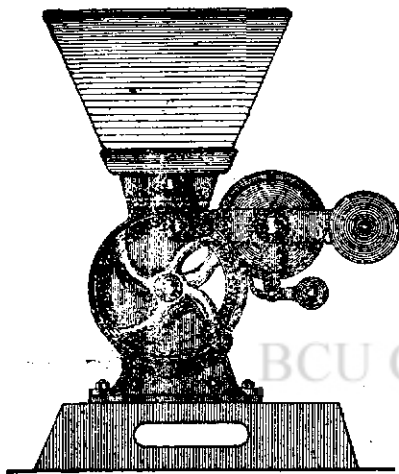
în Blasiu (Balázsfalva)

recomandā pre lângā garanță și servițiu solidū și promptū depositulū sēu de

pluguri, mașine de îmblatitū, de cusutū, de trieratū și de alte instrumente economice,

tōte din fierū batutū.

Tōte obiectele amintite se potū procurā și pre lângā solvire în rate.

Fundatā în an.
1858.

FRANCISCU WALSER

Liferantū de curte
alū Alteței Sale
Imp. și reg. Archiducele Iosifū.

proprietariulū primei fabrici ungare de mașine și recușite de pompieri, turnătorii de clopote și metali

Budapeșta, VII, strada Rottenbiller, Nr. 66

recomandā atențiunei preonorăților domni preoți

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

(4) 30—52

în care se fabricā atātū grupuri câtū și clopote singurateice: cu scaune de fierū patentate și cu chivere (cōrne) scutite de frecare. Fabrica a liferatū dela întemeierea sa 1800 clopote mari de metalū, într'altē și celū dela metropolia diu Bucureșci în greutate de 8000 kilograme.

Se aflā umblatōre scutite de mirosu, arangiamente pentru băi, conducte pentru apă și pompe pentru fântāni.

Preliminare de spese și Prețū-couranturi se trimitū la cerere gratuitū și franco.

Distinsū în anulū 1865 la esposițiunea regnicolarā din Budapeșta pentru lucru escelentū, progresū și capacitate de concurență cu diploma cea mare de onōre.

Cu deosebitā stimā cutezū a încunoscință pre Veneratulū Clerū greco-catolicū, că precum și până acum iaū asupra-mi gătirea de **iconostase, amvōne, altare**

și alte obiecte de ale instruirei interne a bisericelor, în ce privesce lucrulū de mēsariū și de sculptorū, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icōne sante, dimpreună cu aședarea acelorū obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescū cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigatū recunōscere deosebitā, și tōte mă îndreptățescū la sperarea, că Veneratulū Clerū mă va împărtășī ocasional-minte de prețuita-i încredere. Silința mea se va îndreptā totū-deauna într'acolo, că și de aci înainte se meritū renumele celū bunū, care mi-lam câștigatū până acum.

Prin tarifulū de zone dispărēndū departările, prin acēsta capacitatea de concurență mi-sa mārītū.

Rogāndu-mē pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebitā stimā

Carolū Müller,

auritorū și fabric. de recuș. biserice.

(5) 13—26